

DECIZIE

05 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Iuliana Oprea, Galina Stratulat

examinînd, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de Nicolae Ursu,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sava Ursu împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, filiala Întreprinderii de Stat „Cadastru”, intervenienți accesorii Larisa Ursu, Alexandru Ursu, Radu Ursu, Silvia Ursu, Nicolae Ursu cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2016, prin care a fost suspendat procesul pînă la determinarea succesorului în drepturi,

c o n s t a t ă :

La 22 mai 2014, Sava Ursu a depus cerere de chemare în judecată împotriva OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru” cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că este proprietarul imobilului de pe str. Cișmele 12/1, mun. Chișinău.

Invocă că, conform acordului de construire nr. 3/61 din 27 ianuarie 1961, a hotărîrii Comitetului Executiv Lenin nr. 11/4.2 din 13 iunie 1978 și a hotărîrii Comitetului Executiv Lenin nr. 10/4 din 15 iulie 1986, menționate în adeverința cu nr. 12419 pentru dreptul de a stăpîni clădiri din 26 aprilie 1991, eliberat de către OCT Chișinău, a devenit proprietarul bunului imobil din str. Cișmele 12/1, mun. Chișinău, format din, A - casa de locuit, 1 - șură, 4 - beci, II - toaleta, 3 - bucătărie de vară, 5 - garaj, gard și poartă.

Menționează că la trecerea construcțiilor în registrul bunurilor imobile n-au fost trecute toate construcțiile acestuia, și anume, nu au fost trecute beciul nr. 4, sura nr. 1.

Afirmă că la emiterea deciziei nr. 5/35-9 din 17 septembrie 2012, au fost eliberate de către OCT Chișinău, planurile cadastrale geometrice, actele de inspectare pentru privatizarea lotului din str. Cișmele 12/1, mun. Chișinău, arătând că aceste construcții inclusiv și beciul sunt neautorizate, cu toate că beciul este autorizat și construit odată cu casa.

Totodată au fost eliberate planuri cadastrale unde amplasarea beciului nu corespunde realității. Amplasarea beciului din planul cadastral nu coincide cu amplasarea beciului din adeverința nr. 12419, în așa fel hotarele lotului Cișmele 12/1 stabilite de către Primăria mun. Chișinău se suprapun pe beci.

Indică că, la 14 aprilie 2014, s-a adresat cu cerere către OCT Chișinău pentru efectuarea completărilor în Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastral 01002170163 și anume de a introduce în Registrul bunurilor imobile construcțiile cu nr. cadastral 01002170163.04 și beciul nr. 4.

La 07 mai 2014, prin răspunsul OCT Chișinău, filială ÎS „Cadastru”, i s-a comunicat că cererea acestuia din 14 aprilie 2014, nu poate fi examinată deoarece asupra bunului imobil din str. Cișmele 12/1, mun. Chișinău, este aplicat sechestru în baza încheierii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 06 martie 2013.

Consideră că prin acest refuz i-a fost lezat dreptul de proprietate asupra bunului imobil cu nr. cadastral 01002170163, deoarece construcțiile accesorii au fost construite odată cu casa de locuit, iar eroarea a comis-o OCT Chișinău, urmînd să o înlăture.

Cere Sava Ursu obligarea OCT Chișinău, filială ÎS „Cadastru” de a efectua completări în Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastral 01002170163, str. Cișmele 12/1, proprietar Sava Ursu și a introduce în Registrul bunurilor imobile construcțiile cu nr. cadastral 01002170163.04 și beciul nr. 4.

Prin încheierile Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 12 august 2014 și din 10 decembrie 2014, au fost admiși în proces în calitate de intervenienți accesorii Larisa Ursu, Alexandru Ursu, Radu Ursu, Silvia Ursu și Nicolae Ursu.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 28 martie 2016, acțiunea înaintată de Sava Ursu a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 22 aprilie 2016, avocatul Dorin Cimil, în interesele lui Sava Ursu a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea apelului, casarea integrală a hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 28 martie 2016 și emiterea unei noi hotărîri, prin care să fie admisă acțiunea înaintată de Sava Ursu, cu încasarea cheltuielilor de judecată din contul intimatului.

În ședința instanței de apel, intervenientul accesoriu Alexandru Ursu, moștenitor al lui Sava Ursu, și reprezentantul acestuia, avocatul Dorin Cimil au solicitat suspendarea examinării cauzei în apel, în legătură cu decesul apelantului Sava Ursu, pînă la determinarea succesorului său în drepturi, invocînd că reclamantul-apelant Sava Ursu, la 23 mai 2016 a decedat, iar prin certificatul de calitate de moștenitor se atestă că Alexandru Sava are calitatea de moștenitor testamentar al averii lui Sava Ursu.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2016 s-a admis cererea intervenientului accesoriu Alexandru Ursu cu privire la suspendarea examinării cauzei în apel, în legătură cu decesul părții în proces, pînă la determinarea succesorului său.

La 22 iulie 2016, Nicolae Ursu a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2016, solicitînd admiterea acestuia, casarea încheierii recurate, cu remiterea pricinii instanței de apel, pentru continuarea examinării apelului.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată, deoarece prin suspendarea procesului, instanța de apel acordă prioritate unui drept care poate apărea pe viitor asupra unei construcții neautorizate, amplasată pe un teren municipal, și încalcă dreptul de proprietate a recurenților Nicolae Ursu și Silvia Ursu.

A mai invocat de asemenea că, prin suspendarea procesului li se îngrădește în continuare dreptul de proprietate, prin îngrădirea drumului de acces la imobil.

Susține totodată că, intervenienții accesorii Alexandru Ursu, Larisa Ursu și Radu Ursu, nu au nici o atribuție la cerința personală a defunctului Sava Ursu, în atare situație fiindu-le îngrădit accesul la justiție.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Examinând înscrisurile anexate la dosar, Colegiul reține că încheierea instanței de apel, recurată de Nicolae Ursu, este emisă la 07 iulie 2016, și recepționată de ultimul la 15 iulie 2016 (f.d. 19, Vol. II), astfel Colegiul consideră că recursul din 22 iulie 2016 este declarat în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului și temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea spre rejudecare a pricinii în instanța de apel, din motivele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

După cum rezultă din materialele dosarului, la 22 mai 2014, Sava Ursu a depus cerere de chemare în judecată împotriva OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”, solicitând obligarea OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru” de a efectua completări în Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastral 01002170163, str. Cișmele 12/1, proprietar Sava Ursu și a introduce în Registrul bunurilor imobile construcțiile cu nr. cadastral 01002170163.04 și beciul nr. 4.

Prin încheierile Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 12 august 2014 și din 10 decembrie 2014, au fost admiși în proces în calitate de intervenienți accesorii Larisa Ursu, Alexandru Ursu, Radu Ursu, Silvia Ursu și Nicolae Ursu.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 28 martie 2016, acțiunea înaintată de Sava Ursu a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 22 aprilie 2016, avocatul Dorin Cimil, în interesele lui Sava Ursu a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 28 martie 2016 și emiterea unei noi hotărîri, prin care să fie admisă acțiunea înaintată de Sava Ursu, cu încasarea cheltuielilor de judecată din contul intimatului.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2016 s-a admis cererea intervenientului accesoriu Alexandru Ursu cu privire la suspendarea examinării

cauzei în apel, în legătură cu decesul părții în proces, pînă la determinarea succesorului său.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că apelul este o cale ordinară de atac, obiectul căreia sunt hotărârile pronunțate de prima instanță care nu sunt definitive.

La exercitarea căii de atac - apelul, persoanele în drept să declare apel, dispun de anumite drepturi și obligații. La rândul său instanța de apel, este obligată de a respecta procedura examinării pricinii în apel atît la faza pregătirii pricinii pentru dezbaterile judiciare, cît și în cadrul dezbaterilor judiciare.

Mai mult ca atît, instanța de apel este obligată de a crea condiții obiective și reale pentru ca participanții să-și exercite în volum deplin drepturile sale procedurale, curmînd în mod legal orice abuz din partea lor, și înlăturînd pe măsură posibilităților, omisiunile la acest capitol, depistate în orice fază a procesului.

Potrivit art. 260, alin. (1), lit. a) CPC, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul decesului sau reorganizării părții în proces ori a intervenientului principal dacă raportul juridic litigios permite succesiunea în drepturi.

În conformitate prevederile art. 70 alin. (1) CPC, în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărâre judecătorească (deces, reorganizare, cesiune de creanță, transfer de datorie și alte cazuri de subrogare), instanța permite înlocuirea părții cu succesorul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului.

În sensul prevederilor normelor citate legiuitorul identifică cert că instanța permite doar părții în proces înlocuirea cu succesorul ei în drepturi.

În conformitate cu prevederile art. 59 CPC, parte în proces (reclamant sau pârât) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.

Prin urmare, în interpretarea corectă a dispozițiilor menționate se evidențiază că parte în proces este reclamantul și pârâtul.

La caz, prin prisma prevederilor menționate, se constată că Sava Ursu deținea calitatea de parte în proces, dînsul fiind ca reclamant

Însă, instanța de recurs reține în speță că, conform art. 5 lit. a) al Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, subiecți cu drept de sesizare în contenciosul administrativ sunt persoanele, inclusiv funcționarul public, militarul, persoana cu statut militar, care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri – în condițiile art.14 al prezentei legi.

Iar, conform art. 2 al aceleiași Legi, prin persoană vătămată într-un drept al său, se înțelege, orice persoană fizică sau juridică care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri.

Ca urmare, se constată a fi prematură soluția instanței de apel cu privire la suspendarea procesului în legătură cu înlocuirea reclamantului Sava Ursu, cu succesorul său în drepturi procedurale.

Or, prin prisma normelor supra indicate, urmează a înțelege că, drepturile personale nu pot fi transmise prin succesiune, în cazul în care prin prezenta acțiune, doar defunctul a considerat că ia fost încălcat un drept al său.

În susținerea poziției date vin și prevederile art. 1446 Cod civil, care stipulează că, în patrimoniul succesoral nu se includ drepturile și obligațiile patrimoniale care poartă caracter personal și care pot aparține doar celui ce a lăsat moștenirea și nici drepturile și obligațiile, prevăzute de contract sau de lege, care sînt valabile numai în timpul vieții celui ce a lăsat moștenirea și care încetează la decesul lui.

Astfel, Colegiul consideră, prematură încheierea instanței de apel, prin care a admis cererea lui Alexandru Ursu de suspendare a examinării cererii de apel în legătură cu decesul părții în proces, pînă la determinarea succesorului său în drepturi, prin prisma prevederilor art. 260 alin. (1), lit. a) CPC, în cazul în care instanța de apel nu și-a argumentat soluția, fapt care indică la examinarea superficială a cererii, fără a fi supusă controlului temeinicia acesteia prin prisma prevederilor legale.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar avînd în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii.

Sub aspectul celor relatate se constată că, soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii, instanța urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate în dosar și, în dependență de situația stabilită, să adopte o hotărîre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Nicolae Ursu.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sava Ursu împotriva

Oficiul Cadastral Teritorial Chişinău, filiala Întreprinderii de Stat „Cadastru”, intervenienţi accesorii Larisa Ursu, Alexandru Ursu, Radu Ursu, Silvia Ursu, Nicolae Ursu cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chişinău.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Preşedinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Iuliana Oprea

Galina Stratulat